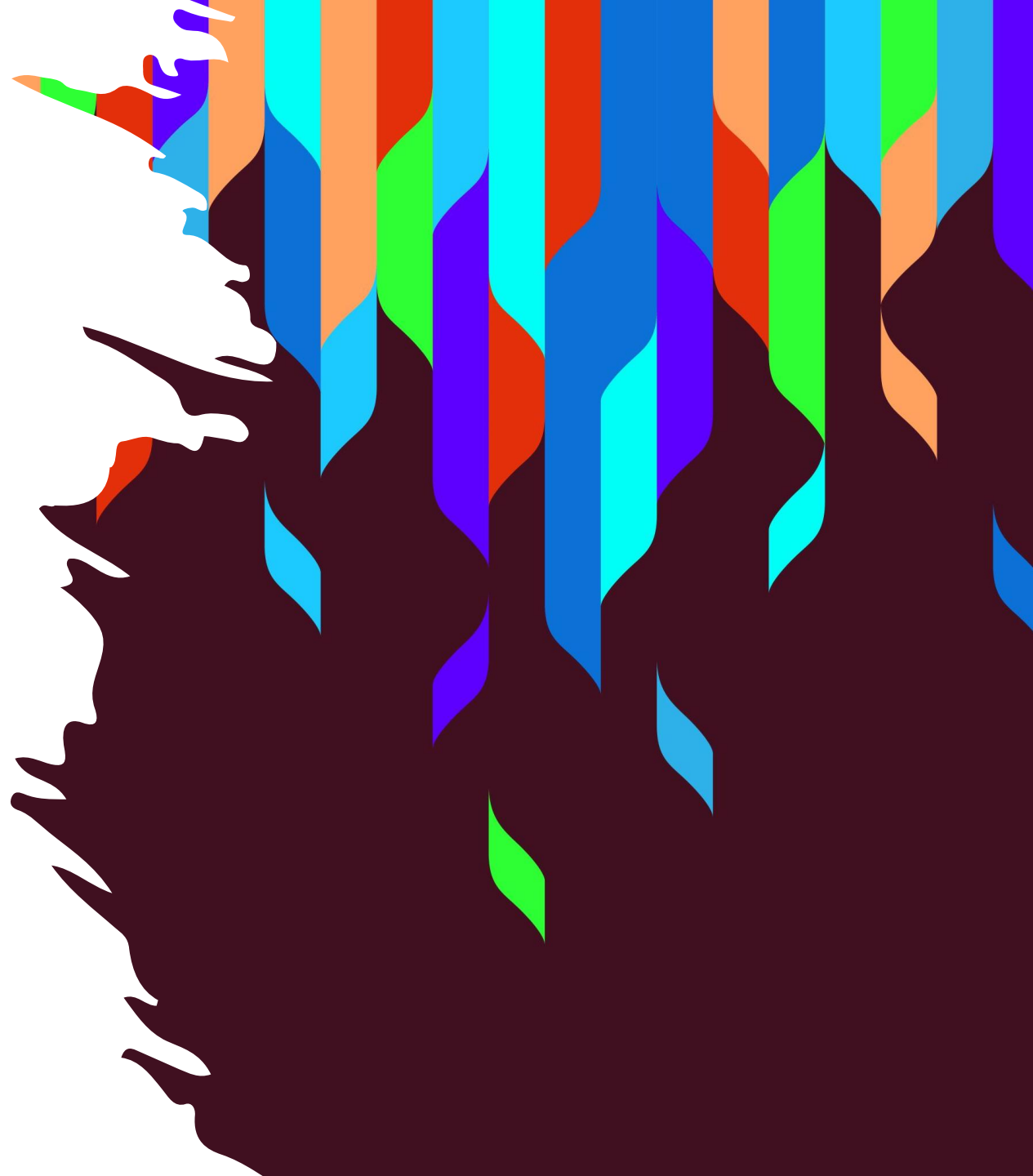

Η προγραμματική μουσική

Προγραμματική μουσική

Οργανική μουσική με αφηγηματικό ή περιγραφικό χαρακτήρα, που αξιοποιεί τα στοιχεία της μουσικής για να εκφράσει εξωμουσικά νοήματα.

Απόλυτη μουσική

Οργανική μουσική η οποία αναπτύσσει τα μουσικά στοιχεία, χωρίς να επιδιώκει να εκφράσει εξωμουσικά νοήματα.

Η
προγραμματική
μουσική
συνδέει με
σαφή και
εμφανή τρόπο
τον λόγο
την εικόνα και
τη μουσική

Πολλοί συνθέτες άντλησαν την έμπνευση των έργων τους από λογοτεχνικά έργα, πίνακες ζωγραφικής, ιστορικά γεγονότα, καταστάσεις και εικόνες της ζωής, φυσικά τοπία και κοινωνικές δραστηριότητες.

Αυτές οι συνθέσεις ανήκουν στην κατηγορία της *Προγραμματικής* μουσικής

Ενδεικτικά παραδείγματα:

Symphonie Fantastique (1830) του Hector Berlioz

Pictures at an Exhibition (1874) του Modest Mussorgsky

Quatro Stationi του Antonio Vivaldi

"Also sprach Zarathustra" του Richard Strauss

Εκφραστικά μέσα

Τα κύρια εκφραστικά μέσα που αξιοποιεί η προγραμματική μουσική είναι:

- τα μουσικά όργανα και ο περίτεχνος συνδυασμός των ηχοχρωμάτων τους (ενορχήστρωση)
- τη μελωδία, που γίνεται λυρική και μπορεί να εκφράζει δραματικότητα
- τη διαφωνία

Μια φανταστική συμφωνία

- Ένας σημαντικός εκφραστής της ρομαντικής μουσικής στη Γαλλία είναι ο Hector Berlioz.
- Συνθέτει το έργο *Φανταστική Συμφωνία*, η οποία έχει τον υπότιτλο «Επεισόδια από τη ζωή ενός καλλιτέχνη».
- Ο συνθέτης αξιοποιεί τα **μουσικά μέσα** (ηχόχρωμα, δυναμική, μελωδική γραμμή) για να εκφράσει το πάθος, τη φαντασία και τη δραματική ένταση.

*Το πάθος της ποίησης του
Βίκτωρος Ουγκώ*

*.... και η
δραματικότητα
της ζωγραφικής
του Εζέν
Ντελακρουά*

... συναντιούνται
στη μουσική του
Έκτορα
Μπερλιόζ

A Mre E. BENAZET.

BÉATRICE & BÉNÉDICT

OPÉRA

EN DEUX ACTES

IMITÉ DE SHAKESPEARE

PAROLES
ET MUSIQUE
DE

HECTOR BERLIOZ

MEMBRE DE L'INSTITUT, ETC.

*Représenté pour la 1re fois sur le nouveau Théâtre de Bade
le 9 Août 1862.*

PARTITION PIANO ET CHANT

PRIX : 12^f NET.

à Paris chez : G. BRANDUS & S. DUPOUX, 103, rue Richelieu, 103bis

London
New York & etc.

Sole Dépôt, Paris.

Berlin
St. Petersburg & etc.

Φανταστική Συμφωνία:
Μέρη Έργου

- Όνειρα-Πάθη
- Ένας Χορός-Βαλς
- Σκηνή στην εξοχή
- Πορεία προς το ικρίωμα
- Όνειρο της σύναξης των μαγισσών

Δραστηριότητα 1 - Φύλλο εργασίας

1. Αναζητήστε (προτείνεται το κανάλι της London Philharmonic Orchestra) και επιλέξτε το απόσπασμα «Dream of witches' Sabbath» (Όνειρο της σύναξης των μαγισσών) από το έργο *Symphonie Fantastique* του H. Berlioz.
 - Ακούστε με προσοχή τη μουσική και εστιάστε στα διαφορετικά μουσικά όργανα που ακούγονται, στα ηχοχρώματά τους και στις διαθέσεις που δημιουργούν.
 - Μπορείτε να περιγράψετε την ατμόσφαιρα που δημιουργείται;

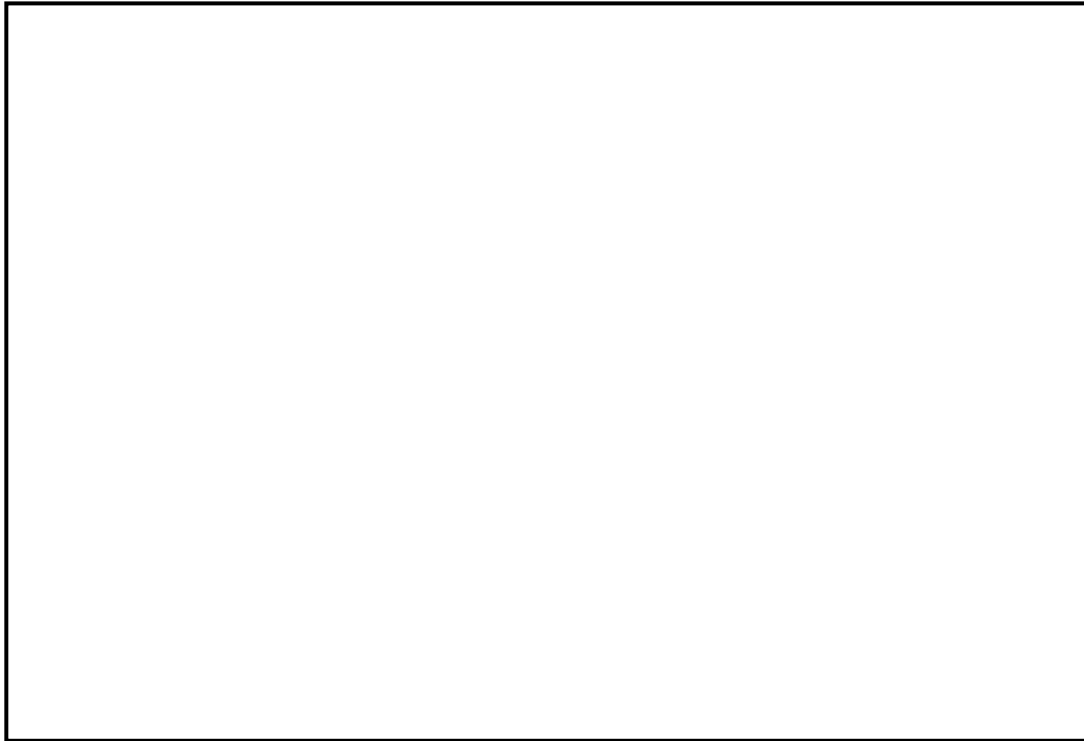

F. Goya, Νυχτερινή σύναξη των μαγισσών, 1819-1823

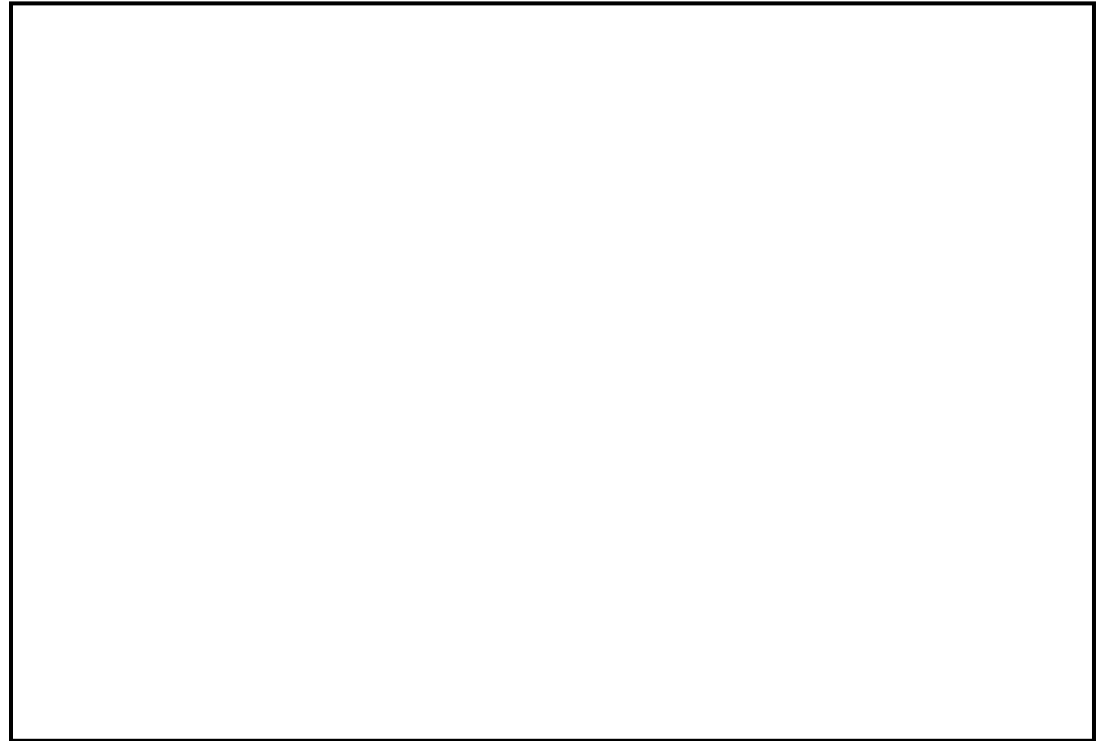
2. Στη συνέχεια παρατηρήστε τον πίνακα του Goya Νυχτερινή σύναξη των μαγισσών. Εστιάστε στα χρώματα, στα πρόσωπα και στις εκφράσεις τους, στη στάση του σώματός τους. Δοκιμάστε να περιγράψετε την ατμόσφαιρα που δημιουργείται;

3. Περιγράψτε τα συναισθήματα που νιώσατε ακούγοντας το μουσικό έργο και παρατηρώντας τον πίνακα ζωγραφικής. Συζητήστε για τα κοινά ή διαφορετικά συναισθήματα που αισθανθήκατε.

Κοινά συναισθήματα

A large, empty rectangular box with a black border, intended for writing down common feelings.

Διαφορετικά συναισθήματα

A large, empty rectangular box with a black border, intended for writing down different feelings.

Δραστηριότητα 2 – Φύλλο Εργασίας

1. Ο Berlioz μετασχηματίζει την κλασική συμφωνία σε ένα προγραμματικό έργο που περιγράφει μια φανταστική ιστορία, στην οποία ο ίδιος είναι πρωταγωνιστής. Συγκρίνετε τα μέρη της *Φανταστικής Συμφωνίας*, με τα μέρη της *Συμφωνίας αρ.40* του Mozart, η οποία αποτελεί παράδειγμα της εποχής του Κλασικισμού. Τι παρατηρείτε;

Η. Berlioz, Φανταστική Συμφωνία	W.A. Mozart, Συμφωνία αρ.40
I Όνειρα-Πάθη, Largo	I Molto allegro
II Ένας Χορός-Βαλς, Allegro non troppo	II Andante
III Σκηνή στην εξοχή, Adagio	III Menuetto. Allegretto – Trio
IV Πορεία προς το ικρίωμα, Allegretto non troppo	IV Finale. Allegro assai
V Όνειρο της σύναξης των μαγισσών, Larghetto - Allegro	

Δραστηριότητα 2 – Φύλλο Εργασίας

2. Ερωτήματα:

- Ποιες πληροφορίες μπορείτε να αντλήσετε από την πρώτη περίπτωση και ποιες πληροφορίες από τη δεύτερη;
- Τι υποδηλώνουν οι τίτλοι για το περιεχόμενο του κάθε μέρους;

Μπορείτε να πληροφορηθείτε για τη *Φανταστική Συμφωνία* με διασκεδαστικό τρόπο,

- αναζητώντας το κανάλι *Classics Explained*
- και επιλέγοντας το «Episode 14: Symphonie Fantastique by Hector Berlioz».

Με cartoon και χιουμοριστικό τρόπο θα γνωρίσετε την πλοκή της ιστορίας και τα βασικά μουσικά χαρακτηριστικά του έργου.

